

Instituut voor de nationale rekeningen

ANALYSE VAN DE PRIJZEN
JAARVERSLAG 2015 VAN HET INSTITUUT
VOOR DE NATIONALE REKENINGEN:

II. ONDERLIGGENDE INFLATIE: EEN
AANHOUDEND VERSCHIL TEN NADELE
VAN BELGIË

PRIJZENOBSERVATORIUM

Meer informatie:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Peter Van Herreweghe

City Atrium

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Tel.: +32 2 277 83 96

E-mail: Peter.Vanherreweghe@economie.fgov.be

Inleiding

Voor de zevende keer publiceert het INR het jaarverslag over het verloop van de consumptieprijzen. De wet van 8 maart 2009, tot wijziging van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, voorziet dat de FOD Economie de taak van prijsobservatie en prijsanalyse voor rekening van het INR uitvoert.

Met de wet van 3 april 2013 houdende de invoering van boek V in het Wetboek van economisch recht (getiteld “De mededinging en de prijsevoluties”), werd het onderzoeksdomein van het Prijzenobservatorium uitgebreid en voortaan kan onderzoek uitgevoerd worden vanuit de invalshoeken prijsverloop, prijsniveau, marges en ten slotte marktwerking.

In 2015 publiceerde het Prijzenobservatorium zijn kwartaalverslagen binnen de voorziene tijdsbestekken. Op vraag van de voormalige federale minister bevoegd voor Landbouw, mevrouw Laruelle, werd ook een actualisatie van de studie “Prijzen, kosten en rendabiliteit in de varkenskolom” afgewerkt.¹ Het Prijzenobservatorium is het afgelopen jaar daarnaast ook van start gegaan met twee punctuele studies naar marktwerking in de cinemasector (NACE 5914) en in de suikerkolom (NACE 1081).

Conform het bestek dat de modaliteiten bepaalt van de wijze waarop de aan het INR geassocieerde instellingen hun opdrachten zullen uitvoeren, werd dit jaarverslag eind februari goedgekeurd door de Raad van bestuur van het INR en werd het gevalideerd door het Wetenschappelijk Comité.

De volgende medewerkers van het Prijzenobservatorium hebben meegewerkt aan dit verslag: Christine Bruynoghe, Myrle Claessens, Julie Durieu, Mathias Ingelbrecht, Jean-Yves Jaucot, Céline Rigby, Els Somers, Jean-Paul Theunissen en Sarah Van Cauwenbergh.

¹ http://economie.fgov.be/nl/binaries/Actualisatie_studie_varkenskolom_mei2015_tcm325-267698.pdf

Inhoudstafel

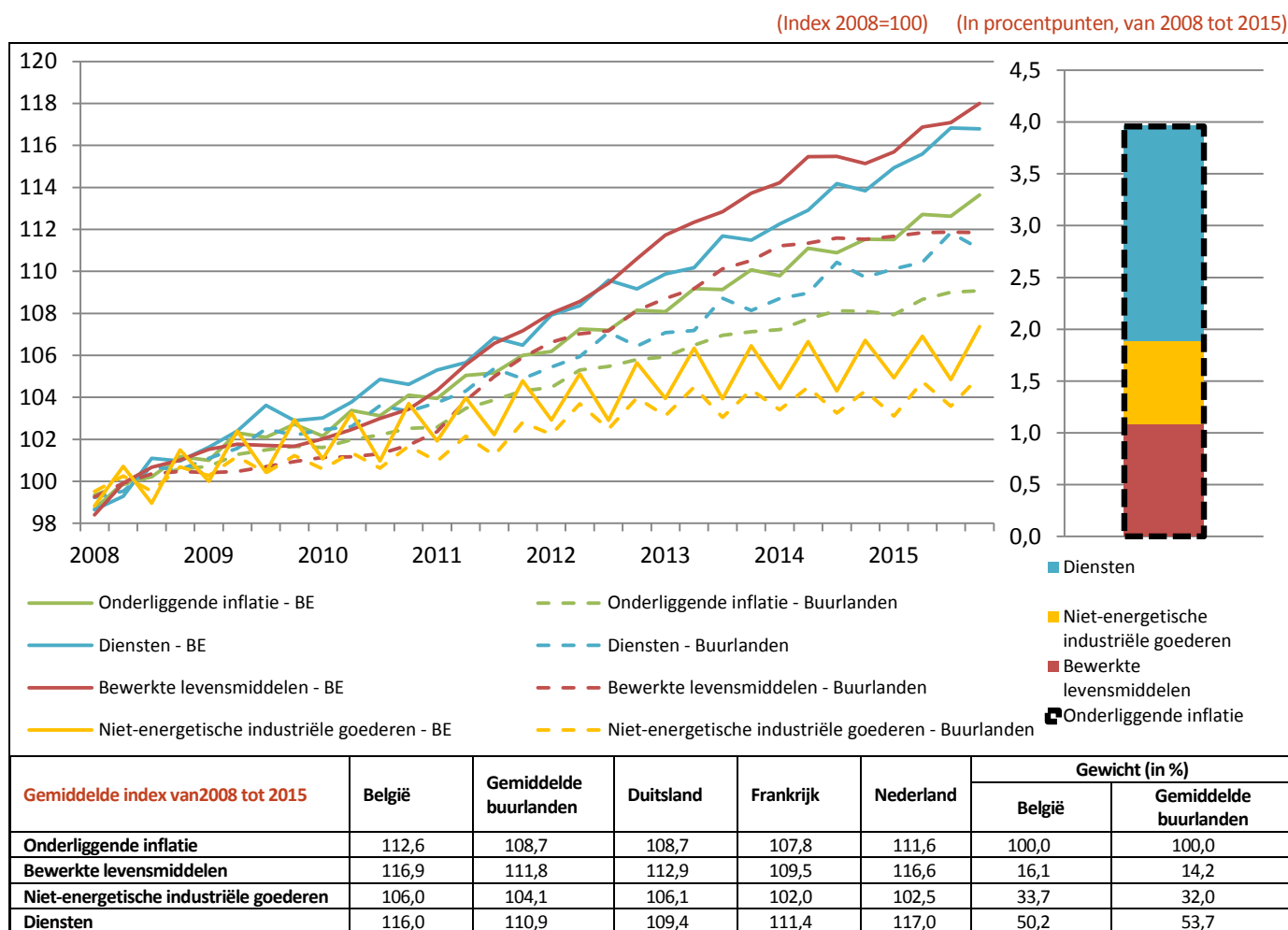
Inleiding.....	3
Inhoudstafel.....	4
II Onderliggende inflatie: een aanhoudend verschil ten nadele van België.....	5
II.1 Diensten.....	6
II.2 Bewerkte levensmiddelen	11
II.3 Niet-energetische industriële goederen.....	15
Lijst van afkortingen	18

II Onderliggende inflatie: een aanhoudend verschil ten nadele van België

Gezien het verschil in onderliggende inflatie ten nadele van België, zowel op korte als op lange termijn, bleek een uitvoerige analyse van de prijsevolutie van de relevante productgroepen nodig.

Zoals hoger vermeld (zie hoofdstuk I.1.2) was de Belgische onderliggende inflatie in 2015 twee keer zo hoog in België (1,6 %) als gemiddeld in de buurlanden (0,8 %). Deze situatie is niet nieuw. In de periode 2008-2015 was de Belgische onderliggende inflatie elk kwartaal hoger dan het gemiddelde van de drie buurlanden. België kende zelfs een hogere inflatie dan elk land afzonderlijk, met uitzondering van Nederland van eind 2011 tot eind 2013². Sinds 2008 is de prijs van de drie groepen van producten en diensten die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de gecumuleerde onderliggende inflatie gestegen met 12,6 % in België tegenover gemiddeld 8,7 % in de buurlanden (11,6 % in Nederland, 8,7 % in Duitsland en 7,8 % in Frankrijk). Hetzelfde geldt bij ongewijzigde indirecte belastingen³.

Grafiek 1: Evolutie van de onderliggende inflatie en zijn drie componenten (links) en de gecumuleerde bijdrage van de componenten tot het inflatieverschil tussen België en zijn voornaamste buurlanden (rechts)

Bronnen: EC, FOD Economie, DG Statistiek-Statistics Belgium

² Ter herinnering: het standaard btw-tarief in Nederland werd in oktober 2012 verhoogd van 19 tot 21 % (het verlaagde btw-tarief bleef echter 6 %). Dit had een opwaartse invloed op de consumptieprijzen.

³ Op basis van het GICP tegen constante btw- en accijnstarieven zou de onderliggende inflatie tussen 2008 en 2015 gestegen zijn met 8,8 % in Duitsland (tegen 8,7 % nu), met 7,4 % in Frankrijk (tegen 7,8 % nu) en 9,3 % in Nederland (tegen 11,6 % nu). In België zou de onderliggende inflatie ongewijzigd zijn gebleven (12,6 %).

Ter herinnering: de onderliggende inflatie bestaat uit drie productgroepen, namelijk de bewerkte levensmiddelen (16 % van het gewicht van de drie productgroepen opgevolgd voor de berekening van de onderliggende inflatie in België in 2015), de niet-energetische industriële goederen (34 %) en de diensten (50 %)⁴. Over de periode 2008-2015 lieten de drie productgroepen een hogere prijsstijging in België optekenen dan het gemiddelde van de buurlanden. Vooral voor diensten en bewerkte levensmiddelen was de prijsstijging meer uitgesproken in België.

Zoals blijkt uit grafiek 27 leverden diensten over de hele periode een bijdrage van iets meer dan de helft tot het inflatieverschil voor de drie groepen van producten en diensten opgevolgd voor de berekening van de onderliggende inflatie, tegenover een bijdrage van iets minder dan een derde voor bewerkte levensmiddelen en van iets meer dan een vijfde voor niet-energetische industriële goederen.

Alvorens deze analyse voort te zetten, moet worden beklemtoond dat de getuigen van de productgroepen diensten, bewerkte levensmiddelen en niet-energetische industriële goederen van land tot land kunnen verschillen en dat het gewicht van deze getuigen met de verschillende nationale consumptiepatronen overeenkomt. We stellen echter een algemene harmonisering vast van de keuze van de getuigen. Er blijven nochtans enkele kleine verschillen bestaan (de getuigen in verband met voeding, zoals de categorieën brood en granen, of de diensten restaurants en cafés weerspiegelen bijvoorbeeld de specifieke eetgewoonten van de verschillende landen). Er bestaan vooral verschillen in de gewichten. Over het algemeen publiceert Duitsland zeer gedetailleerde gegevens. Dit geldt minder voor Frankrijk en zeker niet voor Nederland.

II.1 Diensten

De inflatie voor diensten in België, die al in 2014 hoger was, is in 2015 verder gestegen tot 2,4 %, terwijl de gemiddelde inflatie van de buurlanden vertraagde tot 1,3 %. Ook op lange termijn, tussen 2008 en 2015, nam het gemiddelde niveau van de consumptieprijzen voor diensten sneller toe in België, namelijk met 16,0 % sinds 2008, dan gemiddeld in de buurlanden, namelijk met 10,9 % over dezelfde periode (9,4 % in Duitsland, 11,4 % in Frankrijk en 17,0 % in Nederland). Het verschil tussen België en de buurlanden bedraagt dus iets meer dan 5,1 procentpunt.⁵ Gedurende de beschouwde periode was het inflatieverschil voor diensten tussen België en de buurlanden het grootst in 2015, met 1,1 procentpunt.

Negen categorieën onderscheiden zich van de andere dienstencategorieën met een bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil van minimum 0,4 procentpunt ten voordele of ten nadele van België tussen 2008 en 2015.

De diensten die het meest hebben bijgedragen tot het gecumuleerde inflatieverschil voor diensten ten nadele van België tussen 2008 en 2015 zijn restaurants en cafés, met een bijdrage van 2,2 procentpunt. Daarna komen, met een kleinere bijdrage, culturele diensten (zoals bioscooptickets, televisie-abonnementen,...) en telefoondiensten met elk een bijdrage van 0,7 procentpunt ten nadele van België, onderhoud en herstellingen van voertuigen (waaronder het uurtarief van garagisten valt), sociale bescherming (kinderopvang, rusthuizen,...) en medische en paramedische diensten (bezoek bij huisartsen, specialisten,...) met elk een bijdrage van 0,6 procentpunt en ten slotte huishoudelijke en andere diensten voor de woning (uurtarief schoonmaken, babysitdiensten,...) met een bijdrage van 0,5 procentpunt ten nadele van België.

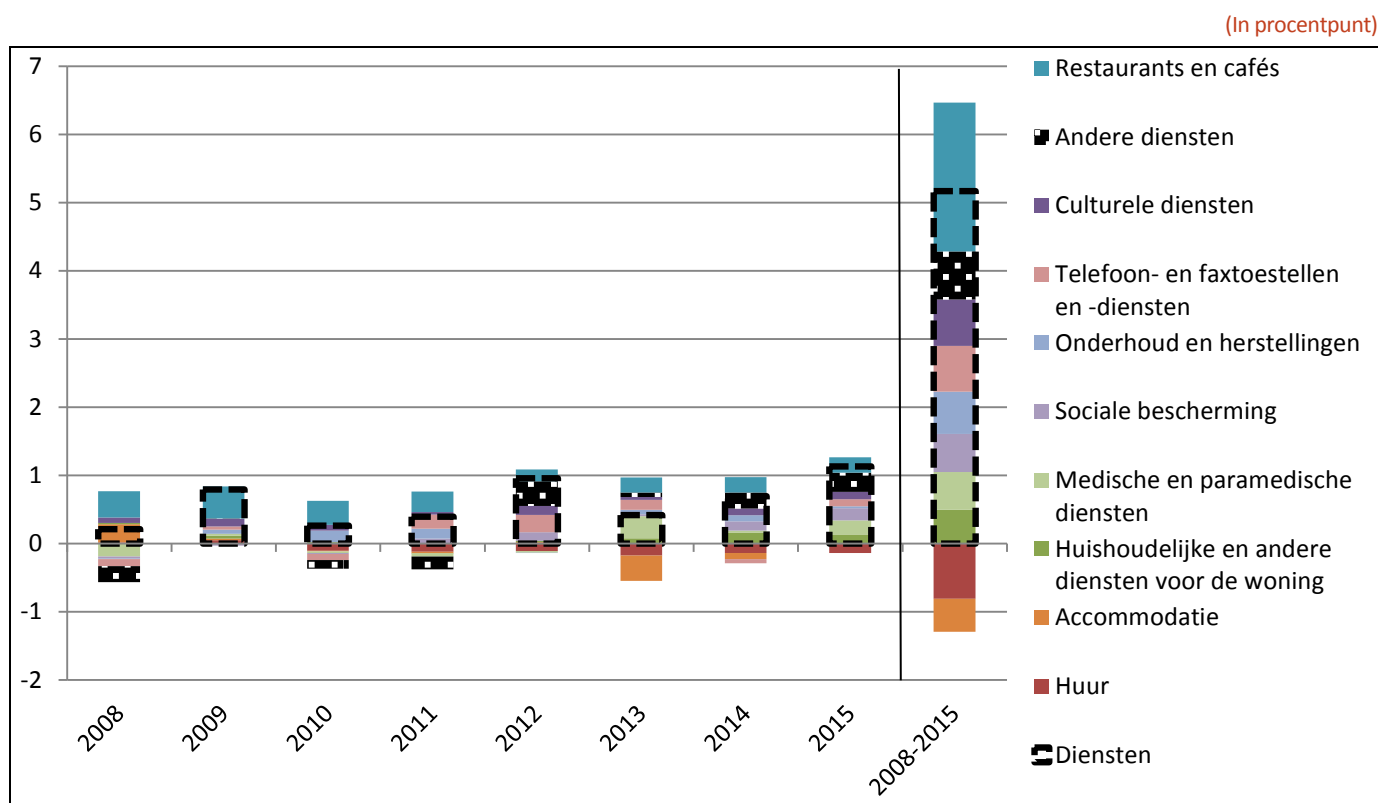
Ondanks een gecumuleerd verschil ten nadele van België voor diensten (ter herinnering 5,1 procentpunt over zeven jaar) was de evolutie van de prijzen van bepaalde categorieën tussen 2008 en 2015 gunstiger in België dan gemiddeld in de buurlanden. Het gaat meer bepaald over de categorie huur, die een bijdrage van 0,7 procent ten voordele van

⁴ Enkel energie en niet-bewerkte levensmiddelen worden niet opgenomen in de berekening van de onderliggende inflatie.

⁵ Op basis van ongewijzigde belastingtarieven zouden de prijzen van diensten in België tussen 2008 en 2015 met 17,0 % gestegen zijn, tegenover een stijging van gemiddeld 10,8 % in de buurlanden (+9,7 % in Duitsland, +11,3 % in Frankrijk en +15,9 % in Nederland). De prijzen voor diensten in België zijn sterker gestegen met constante belastingtarieven (+17,0 %) dan in werkelijkheid het geval was (+16,0 %), onder meer als gevolg van de verlaging van het btw-tarief op restaurantdiensten in 2010 (van 21 tot 12 %, niet van toepassing op de levering van dranken).

ons land leverde. De accommodatiediensten (hotelkamers, camping,...) verminderen ook, zij het in mindere mate, het gecumuleerd inflatieverschil voor diensten met 0,4 procentpunt.

Grafiek 2: Gecumuleerde bijdragen van de verschillende dienstencategorieën tot het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden van 2008 tot 2015*

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

* De 30 andere dienstencategorieën leveren samen een bijdrage van 0,7 procentpunt tot het inflatieverschil voor diensten ten nadele van België over zeven jaar.

De diensten waarvan de bijdrage ten nadele van België hoger of gelijk is aan 0,6 procentpunt over de laatste zeven jaar, worden uitgebreid geanalyseerd.

De prijzen in **restaurants en cafés** stegen sneller in ons land tussen 2008 en 2015 (21,6 %) ⁶ dan gemiddeld in de buurlanden (13,9 %, of 12,2 % in Frankrijk ⁷, 14,7 % in Duitsland en 17 % in Nederland). ⁸ Deze sterkere prijsstijging in de Belgische cafés en restaurants dan in de buurlanden is nog meer uitgesproken door het veel grotere gewicht toegekend aan deze categorie dan in de andere landen: in België maakten restaurants en cafés over de hele periode gemiddeld 16,2 % van de diensten uit, tegenover gemiddeld 9,8 % in de buurlanden. Indien de andere landen hetzelfde gewicht als België zouden toekennen aan restaurants en cafés, zou deze categorie echter nog steeds de grootste bijdrage leveren aan het gecumuleerde inflatieverschil voor diensten, zij het met een kleinere bijdrage ten nadele van België. Het totale inflatieverschil voor diensten tussen België en de buurlanden zou dan 4,3 procentpunt bedragen (in plaats van 5,1 procentpunt nu).

⁶ Ter herinnering: de btw op op maaltijden in restaurants werd in België verlaagd van 21 tot 12 % in januari 2010. Deze maatregel had echter niet de verlaging van de prijzen als doel maar de verhoging van de werkgelegenheid in deze sector.

⁷ In grafiek 4 is de daling van de index voor restaurants en cafés in Frankrijk medio 2009 het gevolg van een verlaging van de btw van 19,6 % tot 5,5 % in deze sector op 1 juli 2009. Het btw-tarief, dat op 1 juli 2011 op 7 % werd vastgelegd, werd verhoogd naar 10 % op 1 januari 2014, zoals blijkt uit de stijging van de index voor restaurants en cafés in de grafiek.

⁸ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor restaurants en cafés bedroeg in België 2,8 % en in de buurlanden 1,9 %.

Tabel 1: Evolutie van de prijzen voor diensten en de negen categorieën die een bijdrage leverden van minimum 0,4 procentpunt tot het inflatieverschil voor diensten tussen België en de voornaamste buurlanden tussen 2008 en 2015

(Index 2008=100)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gemiddeld gewicht 2008-2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Diensten	116,0	110,9	109,4	111,4	117,0	100,0	100,0
Diensten gewicht = BE	116,0	111,6	110,5	111,3	118,5	:	:
Restaurants en cafés	121,6	113,9	114,7	112,2	117,0	16,2	9,8
Culturele diensten	125,3	112,0	108,8	113,4	126,6	4,6	3,9
Telefoon- en faxtoestellen en -diensten	90,0	83,4	87,1	76,2	90,1	7,1	6,8
Onderhoud en herstellingen	128,4	120,0	119,0	121,2	121,4	6,7	6,0
Sociale bescherming	121,6	121,4	117,2	119,5	143,9	5,9	3,2
Medische en paramedische diensten	115,3	97,0	85,3	105,0	143,9	2,8	2,8
Huishoudelijke en andere diensten voor de woning	123,9	116,8	114,7	118,3	116,6	3,0	1,4
Accommodatie	107,4	124,9	131,2	118,0	110,5	3,4	3,2
Huur	110,5	110,5	109,0	110,5	122,0	12,6	20,4

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

In het rood: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **nadele** van België.

In het groen: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **voordele** van België.

Tussen 2008 en 2015 stegen de prijzen van **culturele diensten** gemiddeld met 25,3 % in België, tegen een gemiddelde van 12,0 % in de buurlanden (8,8 % in Duitsland, 13,4 % in Frankrijk en 26,6 % in Nederland)⁹. Een deel van het gecumuleerde inflatieverschil voor deze diensten werd in 2012 waargenomen, toen de btw op de teledistributie-abonnementen in België verhoogd werd van 12 naar 21 %.

De grote impact van **telefoon- en faxtoestellen en -diensten** op het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België over de hele periode is niet het gevolg van een sterkere stijging van de prijzen in ons land maar van een kleinere daling. De prijzen van telefoon- en faxtoestellen en -diensten daalden sinds 2008 met 10,0 % in België, tegenover een daling met gemiddeld 16,6 % in de buurlanden.¹⁰ Deze sterke daling deed zich vooral in Frankrijk¹¹ voor, waar de prijs over de hele periode met 23,8 % daalde (-12,9 % in Duitsland en -9,9 % in Nederland). De invloed van telefoon- en faxtoestellen en -diensten op gecumuleerde het inflatieverschil ten nadele van België was voornamelijk voelbaar van 2011 tot 2013.

Sinds 2008 stegen de prijzen in de categorie **onderhoud en herstellingen van voertuigen** met 28,4 % in België, tegenover een gemiddelde van 20,0 % in de buurlanden (19,0 % in Duitsland, 21,2 % in Frankrijk en 21,4 % in Nederland¹²)¹³. Deze categorie had vooral een invloed op het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België in 2010, 2011 en 2014.

⁹ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor culturele diensten bedroeg 3,3 % in België en 1,6 % gemiddeld in de buurlanden.

¹⁰ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor telefoon- en faxtoestellen en -diensten bedroeg -1,5 % in België en gemiddeld -2,6 % in de buurlanden.

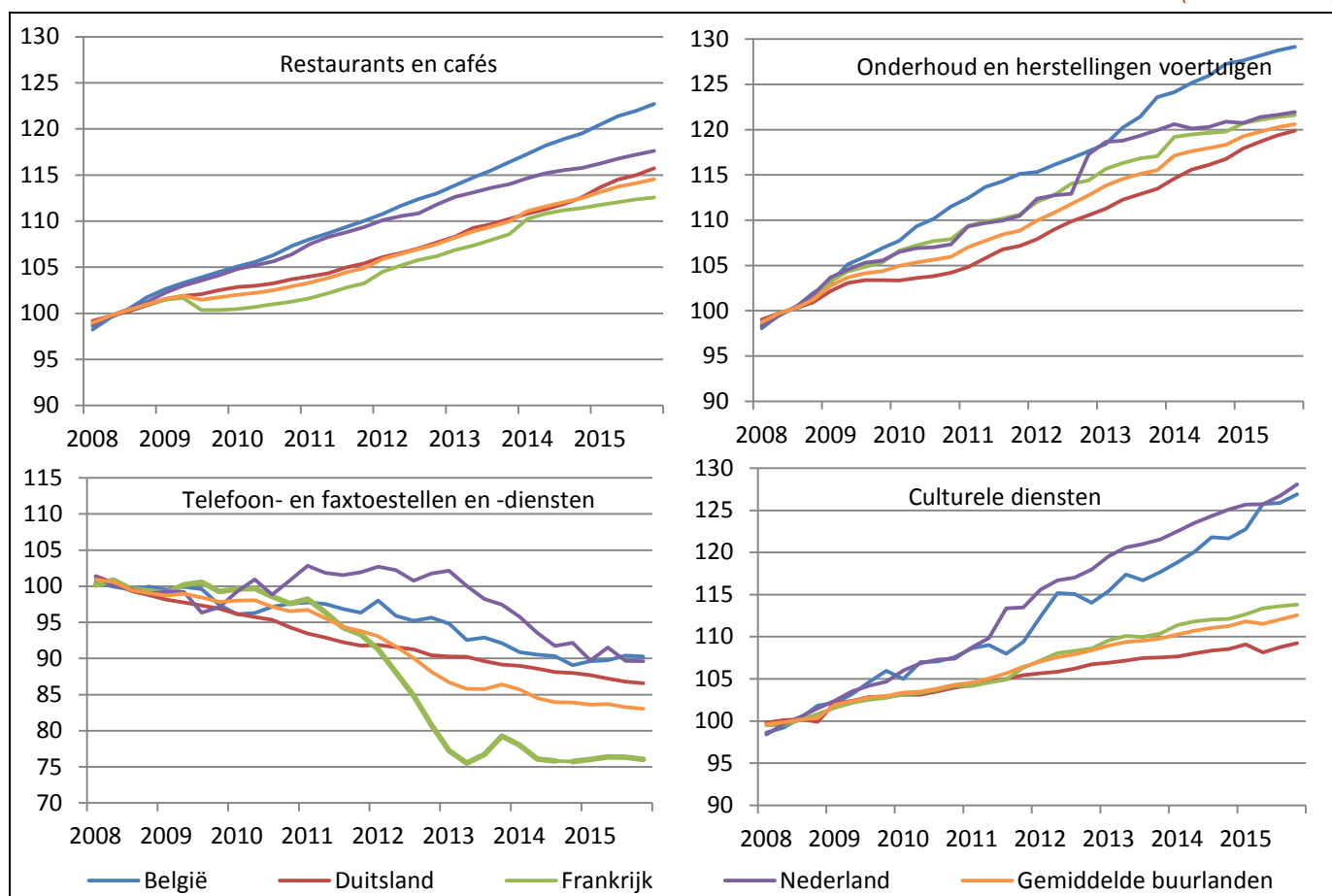
¹¹ De komst van Free, een vierde mobiele operator met bijzonder lage tarieven, lanceerde een ware prijzenoorlog op de Franse markt.

¹² De sterke stijging van de index voor onderhoud en herstellingen van voertuigen in Nederland in het vierde kwartaal 2012 is het gevolg van de verhoging van het standaard btw-tarief van 19 naar 21 % in oktober 2012.

¹³ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage bedroeg 3,6 % in België en 2,6 % gemiddeld in de buurlanden voor de categorie onderhoud en herstellingen van voertuigen.

Grafiek 3: Kwartaalevolutie van de prijzen voor restaurants en cafés, onderhoud en herstellingen van voertuigen, culturele diensten en telefoon- en faxtoestellen en -diensten tussen 2008 en 2015 in België en de voornaamste buurlanden

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

De evolutie van de loonkosten per eenheid (dewelke de verhouding is tussen de loonkosten per uur en de productiviteit per uur) kan een verklaring bieden voor de snellere prijsstijging voor diensten in België ten opzichte van de buurlanden.¹⁴

Als we de evolutie van de loonkosten per eenheid tussen 2007 en 2014 vergelijken voor België en de buurlanden, kan worden opgemerkt dat deze in de **sector verschaffen van accommodatie en maaltijden** sterker zijn toegenomen in België¹⁵ (+37,5 %) dan gemiddeld in de buurlanden (+26,4 %), als gevolg van een sterkere stijging van de uurloonkosten in België (+23,9 % tegen gemiddeld +17,6 % in de buurlanden) en een sterkere daling van de Belgische productiviteit in deze sector (-10,0 % tegen gemiddeld -3,3 % in de buurlanden).¹⁶

¹⁴ Deze verschillen in loonkosten per eenheid kunnen uiteraard een weerslag hebben op de consumptieprijzen, vooral voor diensten. NBB - Verslag 2013 - Economische en financiële ontwikkeling

¹⁵ Er moet opgemerkt worden dat hoewel voor restaurants en cafés de prijzen sneller zijn toegenomen in België en dit gelieerd zou kunnen worden aan de ongunstige loonkostenontwikkeling per eenheid product, dit echter niet het geval is voor accommodatie, waarvan de prijzen minder snel gestegen zijn in België.

¹⁶ Deze berekeningen zijn gebaseerd op de methode ontwikkeld door de Expertengroep "Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" in de studie "Arbeidskosten, loonsubsidies, arbeidsproductiviteit en opleidingsinspanningen van ondernemingen", juli 2013, zonder echter rekening te houden met het effect van de loonsubsidies die de arbeidskost verminderen.

Hetzelfde geldt voor de **sector telecommunicatie** waarin de loonkosten per eenheid met 24,4 % gestegen zijn in België tussen 2007 et 2013¹⁷, tegenover een daling met gemiddeld 29,1 % in de buurlanden, vooral omwille van een sterke stijging van de productiviteit per uur in Duitsland en Frankrijk voor deze sector.¹⁸

De situatie is anders in de **handelssector in het algemeen, inclusief de reparatie van auto's**: de loonkosten per eenheid zijn minder sterk gestegen in België dan in de buurlanden tussen 2007 et 2014, namelijk met respectievelijk +15,3 % en +18,1 %. Ons land onderscheidt zich door de productiviteit die groeide met 2,6 % tegenover een daling met gemiddeld 0,1 % in de buurlanden.¹⁹

Tabel 2: Gecumuleerde stijging van de uurloonkosten en de productiviteit per uur in volume (ketting 2005) en de loonkost per eenheid – 2007-2014

(In %)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland
Uurloonkost					
G – Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	18,2	18,0	21,0	14,1	17,2
I – Verschaffen van accommodatie en maaltijden	27,5	20,8	23,6	20,2	9,4
J61 – Telecommunicatie (2007-2013)	16,7	20,9	18,6	19,8	14,4
Uurproductiviteit in volume					
G – Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	2,6	-0,1	-1,7	2,0	9,0
I – Verschaffen van accommodatie en maaltijden	-7,3	-4,5	-6,6	-0,8	-15,8
J61 – Telecommunicatie (2007-2013)	-6,0 ²⁰	70,5	80,6	55,6	13,5
Loonkost per eenheid					
G – Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	15,3	18,1	23,1	11,9	7,5
I – Verschaffen van accommodatie en maaltijden	37,5	26,4	32,4	21,3	30,0
J61 – Telecommunicatie (2007-2013)	24,1	-29,1	-34,3	-23,0	0,8

Bron: EC

¹⁷ Tussen 2007 en 2014 zijn de loonkosten per eenheid gestegen met 25,1 % in België en met 11,0 % in Nederland voor de sector telecommunicatie. De meest recente gegevens voor Duitsland en Frankrijk hebben betrekking op het jaar 2013.

¹⁸ Ter herinnering : De productiviteit is hier berekend als de verhouding tussen de bruto toegevoegde waarde in volume (2005) en de tewerkstelling (gewerkte uren). Welnu, in tegenstelling tot in de buurlanden, wordt er in België geen hedonische correctie uitgevoerd op de toegevoegde waarde. De toename van de toegevoegde waarde in volume is daarom minder uitgesproken in België. Dit verklaart deels de minder goede resultaten voor België op het vlak van productiviteit, wat zeker het geval is voor de sector telecommunicatie. Deze minder goede resultaten hebben dan ook een negatieve impact op de loonkost per eenheid product. Als de gemiddelde deflator van de voornaamste buurlanden zou toegepast worden op België, dan zouden de loonkosten per eenheid product in de Belgische telecommunicatiesector dalen met 22,0 % (in plaats van de stijging met 24,1%).

¹⁹ We kunnen echter geen verband leggen met de evolutie van de prijs van de diensten voor de herstelling van voertuigen.

²⁰ Het minder goede resultaat voor België op het vlak van productiviteit dient genuanceerd te worden door het ontbreken van hedonische correctie op de Belgische deflator voor toegevoegde waarde (zie ook voetnoot 136).

II.2 Bewerkte levensmiddelen

Zoals dat al sinds het begin van de beschouwde periode het geval is, lag de Belgische inflatie voor bewerkte levensmiddelen (1,6 %) in 2015 hoger dan het gemiddelde van de buurlanden (0,4 %). Sinds 2008 stegen de prijzen van de bewerkte levensmiddelen met 16,9 % in België tegenover slechts met gemiddeld 11,8 % in de buurlanden (16,6 % in Nederland, 12,9 % in Duitsland en 9,5 % in Frankrijk), of een verschil van 5,1 procentpunt tussen België en de buurlanden, gecumuleerd over zeven jaar.²¹ Indien men bovendien geen rekening houdt met alcoholische dranken en tabak is het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België bovendien nog groter (+13,9 % tegenover gemiddeld +6,4 % in de buurlanden, of een verschil van 7,5 procentpunt). Bij constante belastingen zijn de Belgische prijzen voor bewerkte levensmiddelen ook sterker gestegen dan in de buurlanden, maar het verschil is hier iets kleiner.²²

De sterkere stijging van de prijzen voor bewerkte levensmiddelen in België zou onder meer het resultaat kunnen zijn van een meer uitgesproken stijging van de afzetprijzen in de agrovoedingsindustrie in ons land. De vergelijking van de afzetprijzen van de agrovoedingsindustrie in België en in de buurlanden²³ toont inderdaad dat deze, sinds 2008, sterker gestegen zijn in België (+10,5 %) en Nederland (10,1 %) dan in Duitsland (+7,4 %) en Frankrijk (+2,4 %), zoals ook het geval is voor de consumptieprijzen van de bewerkte levensmiddelen. Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat niet enkel de afzetprijs een rol speelt in de bepaling van de consumptieprijs. Ook andere kostenfactoren (zoals energie, transport, lonen, ...), de intensiteit van concurrentie, specifieke kenmerken van de markt, de termijncontracten... spelen een belangrijke rol in de prijszetting.

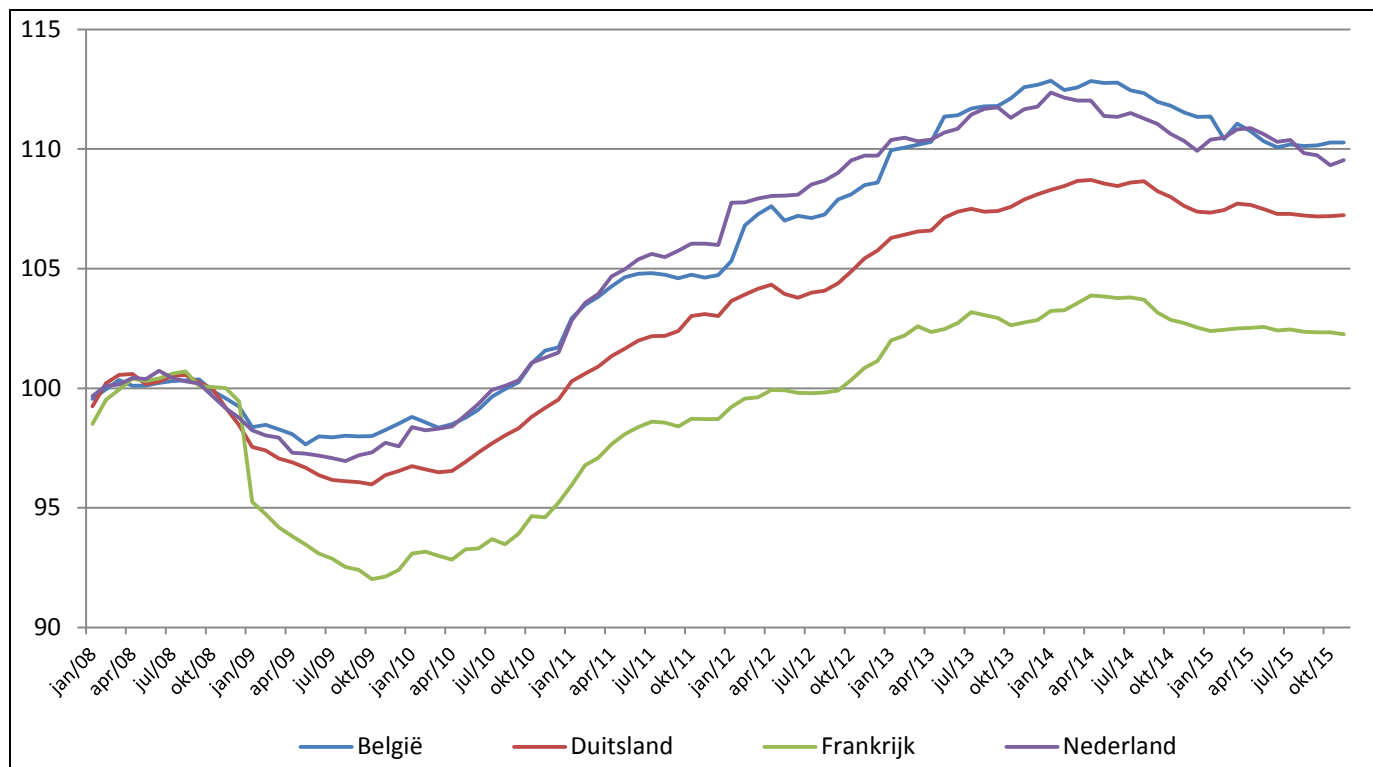
²¹ Door de scherpe stijging van de prijzen voor voedingsgrondstoffen was het inflatieverschil tussen België en de buurlanden gedurende de onderzochte periode het grootst in 2008, namelijk 2,4 procentpunt.

²² Bij constante belastingtarieven zouden de prijzen van bewerkte levensmiddelen in België tussen 2008 en 2015 met 14,5 % gestegen zijn, tegenover een stijging van gemiddeld 10,1 % in de buurlanden (+12,0 % in Duitsland, +9,1 % in Nederland en +8,3 % in Frankrijk).

²³ De afzetprijs werd berekend via een gewogen gemiddelde (op basis van de gewichten van de overeenstemmende sectoren binnen het GICP) van enerzijds de afzetprijzen voor de binnenlandse markt (voor de sectoren NACE 1040 Oliën en vetten, 1050 Zuivelproducten, 1060 Maalderijproducten, 1070 Bakkerijproducten, 1080 Andere voedingsmiddelen en 1100 Dranken) en anderzijds de afzetprijzenstatistiek van dezelfde sectoren voor de eurozone (19 landen). Hoewel de kwaliteit van de statistieken van de afzetprijzen niet altijd optimaal is, zijn deze statistieken de beste indicator om de evolutie van de afzetprijzen in de verwerkende industrie te meten. Omdat de in de detailhandel verkochte goederen zowel lokaal als in het buitenland geproduceerd worden, werd aan de binnenlandse productie een gewicht van 60 % toegekend en aan levensmiddelen afkomstig uit het buitenland een gewicht van 40 %. Voor meer informatie over de methode: [Jaarverslag 2013 van het Prijzenobservatorium – III.2 Prijsverloop in de kolom bewerkte levensmiddelen](#)

Grafiek 4: Verloop van de afzetprijzen in de voedingsindustrie in België en de buurlanden

(Index 2008=100)

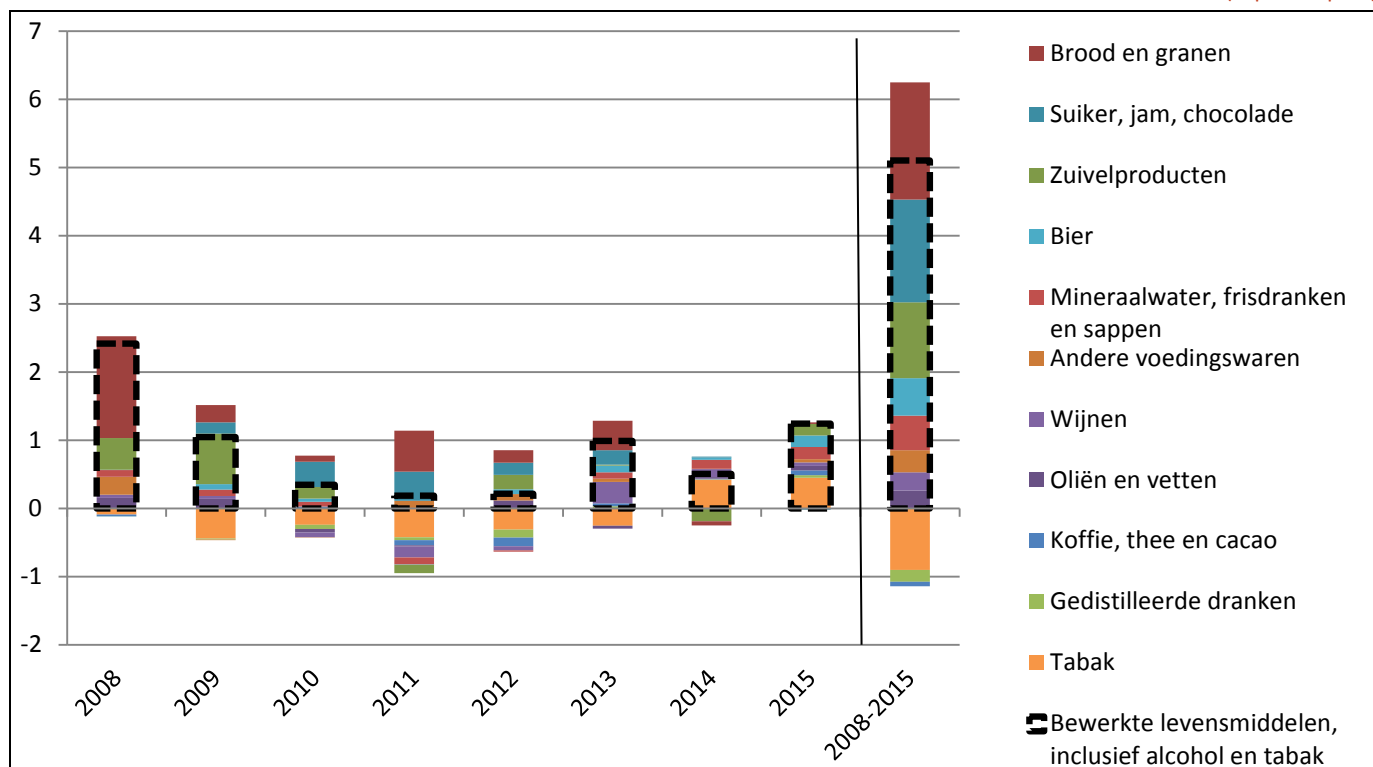
Bron: EC

Twee categorieën onderscheiden zich binnen het geheel van de bewerkte levensmiddelen, omdat ze een grotere bijdrage leverden tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden tussen 2008 en 2015. Het gaat om de categorieën "brood en granen" en "suiker en suikerwerk", die elk een bijdrage van 1,5 procentpunt leverden aan het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België (dat, ter herinnering, 5,1 procentpunt bedroeg).²⁴

²⁴ Het inflatieverschil tussen België en de buurlanden voor "brood en granen" werd vooral in het begin van de periode (2008 en 2009) groter. De prijsstijging voor "suiker en suikerwerk" was tussen 2009 en 2013 groter in België. Wanneer er alleen met 2015 rekening wordt gehouden, zijn de resultaten verschillend en nam het verschil tussen België en de buurlanden voor deze twee voedingscategorieën sterk af: de inflatie voor "brood en granen" in België en gemiddeld in de buurlanden was identiek, namelijk 0,7 %. De inflatie in 2015 voor "suiker en suikerwerk" was lager in België (0,8 %) dan gemiddeld in de buurlanden (0,9 %).

Grafiek 5: Gecumuleerde bijdragen van de verschillende categorieën van bewerkte levensmiddelen tot het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden tussen 2008 en 2015

(In procentpunt)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

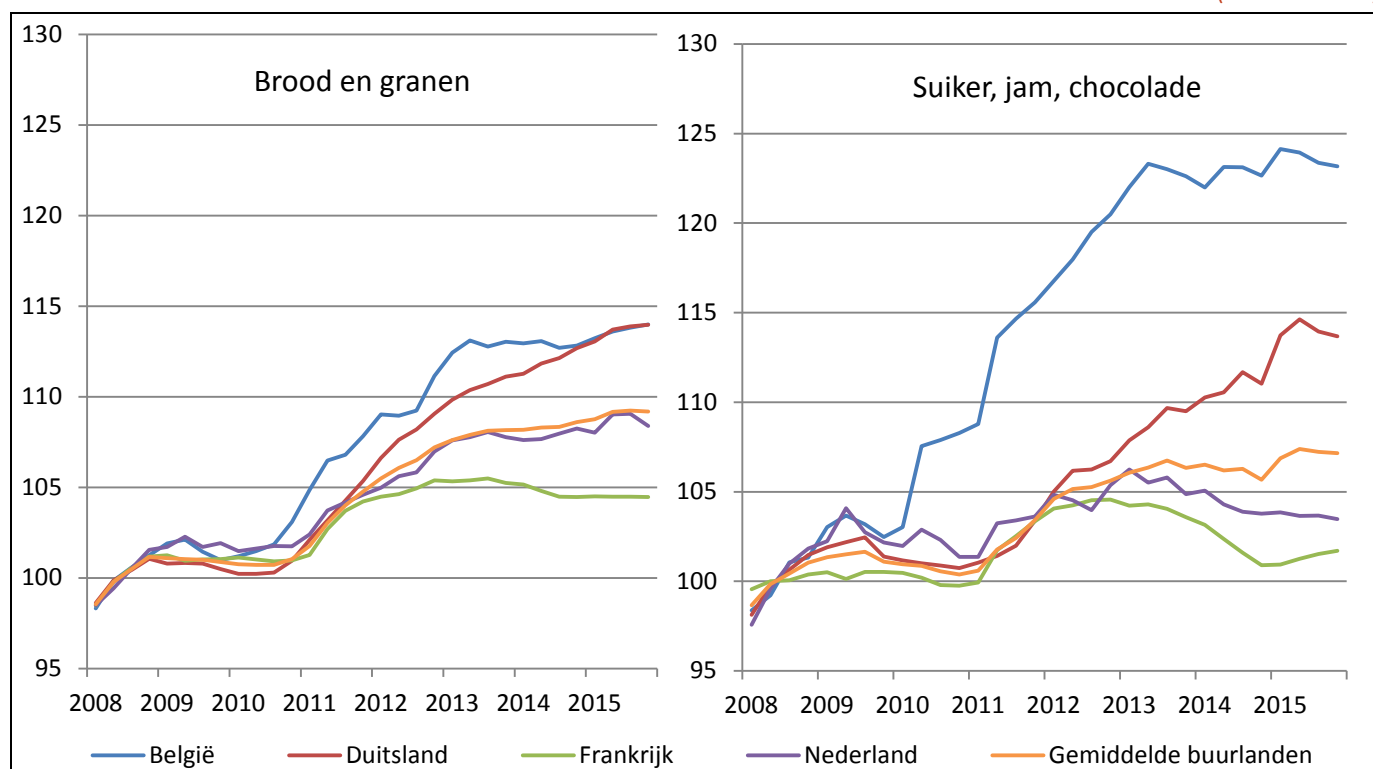
De prijzen van **brood en granen** stegen tussen 2008 en 2015 sneller in ons land (13,7 %) dan gemiddeld in de buurlanden (9,1 %, of ook 13,7 % in Duitsland, 8,6 % in Nederland en 4,5 % in Frankrijk)²⁵. Deze sterkere prijsstijging van brood en granen in België dan in de buurlanden is nog meer uitgesproken door het veel grotere gewicht toegekend aan deze categorie dan in de andere landen: in België maakten brood en granen over de hele periode gemiddeld 24,4 % van de bewerkte levensmiddelen uit, tegenover gemiddeld 18,8 % in de buurlanden over zeven jaar. Als de andere landen hetzelfde gewicht als België zouden toekennen aan brood en granen, zou deze categorie niet meer de grootste bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil van de bewerkte levensmiddelen leveren, maar zou ze worden vervangen door suiker en suikerwerk en zuivelproducten. Brood en granen leverden vooral in 2008 een belangrijke bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België.²⁶

²⁵ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor brood en granen bedroeg tussen 2008 en 2015 1,8 % in België en 1,3 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

²⁶ Indien men uitsluitend het verloop van de afzetprijzen voor de categorie brood en granen bekijkt (de verwerking van granen, de vervaardiging van zetmeelproducten en de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren, NACE 10.6 en 10.7, gewogen op basis van de gewichten van de desbetreffende getuigenproducten binnen de nationale consumptieprijsindexen), dan kan men besluiten dat de afzetprijzen, net zoals de consumptieprijs, sneller zijn gestegen in België (+12,9 % tussen 2008 en 2015) dan in de buurlanden (+10,6 % in Duitsland, +9,1 % in Nederland en -7,2 % in Frankrijk).

Grafiek 6: Kwartaalevolutie van de prijzen voor brood en granen en suiker, jam, chocolade tussen 2008 en 2015 in België en de voornaamste buurlanden

(Index 2008=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

Suiker, jam en chocolade leverden over de gehele periode een bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil die bijna even groot is als die van brood en granen, terwijl het gewicht van deze categorie veel kleiner is (gemiddeld 8,9 % van de bewerkte levensmiddelen in België en gemiddeld 8,5 % in de buurlanden, over de hele periode). De grote bijdrage van deze categorie tot het gecumuleerde inflatieverschil kan dus slechts worden verklaard door het zeer nadelige prijsverloop voor België. Op zeven jaar tijd is de prijs van suiker en suikerwerk in België met 23,6 % gestegen tegenover slechts gemiddeld met 7,2 % in de buurlanden (14,0 % in Duitsland, 3,7 % in Nederland en slechts 1,4 % in Frankrijk).²⁷ Suiker en suikerwerk leverden vooral in 2010 en 2011 een belangrijke bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België. De Belgische inflatie voor deze categorie is sinds 2014 opnieuw gelijk aan de inflatie in de buurlanden.²⁸

²⁷ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor suiker en suikerwerk bedroeg tussen 2008 en 2015 3,1 % in België en 1,0 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

²⁸ Aangezien de gegevens over de afzetprijzen in de suikerindustrie (10.8.1) en voor cacao, chocolade en suikerwerk (10.8.2) niet voor alle geanalyseerde landen beschikbaar waren, kon geen vergelijking worden gemaakt met de evolutie van de consumptieprijsindex voor deze productgroep.

Tabel 3: Evolutie van de prijzen voor bewerkte levensmiddelen en de componenten ervan tussen 2008 en 2015 in België en de voornaamste buurlanden

(Index 2008=100)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gemiddeld gewicht 2008-2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Bewerkte levensmiddelen	116,9	111,8	112,9	109,5	116,6	100,0	100,0
Bewerkte levensmiddelen - Gewicht = BE	116,9	111,4	112,0	109,6	115,4	:	:
Bewerkte levensmiddelen excl. tabak & alcohol	113,9	106,4	110,1	102,3	108,0	67,4	64,7
Brood en granen	113,7	109,1	113,7	104,5	108,6	24,4	18,8
Suiker, jam, chocolade	123,6	107,2	114,0	101,4	103,7	8,9	8,5
Zuivelproducten	108,6	101,8	104,1	99,2	106,7	15,2	17,0
Bier	124,3	110,5	108,7	116,6	120,6	4,8	5,4
Mineraalwater, frisdranken en sappen	112,2	106,3	106,6	105,4	110,8	8,9	8,4
Anderse voedingswaren	109,3	103,2	108,6	96,5	104,7	5,0	5,2
Wijnen	113,4	114,2	112,1	116,1	113,2	8,9	6,9
Oliën en vetten	118,3	108,2	113,4	103,8	106,9	2,8	2,9
Koffie, thee en cacao	125,1	115,8	118,7	110,7	124,0	2,3	3,9
Gedistilleerde dranken	116,6	112,8	107,1	116,0	111,5	1,4	3,0
Tabak	130,3	130,5	123,5	136,0	154,5	17,5	20,0

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

In het rood: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **nadele** van België.

In het groen: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **voordele** van België.

II.3 Niet-energetische industriële goederen

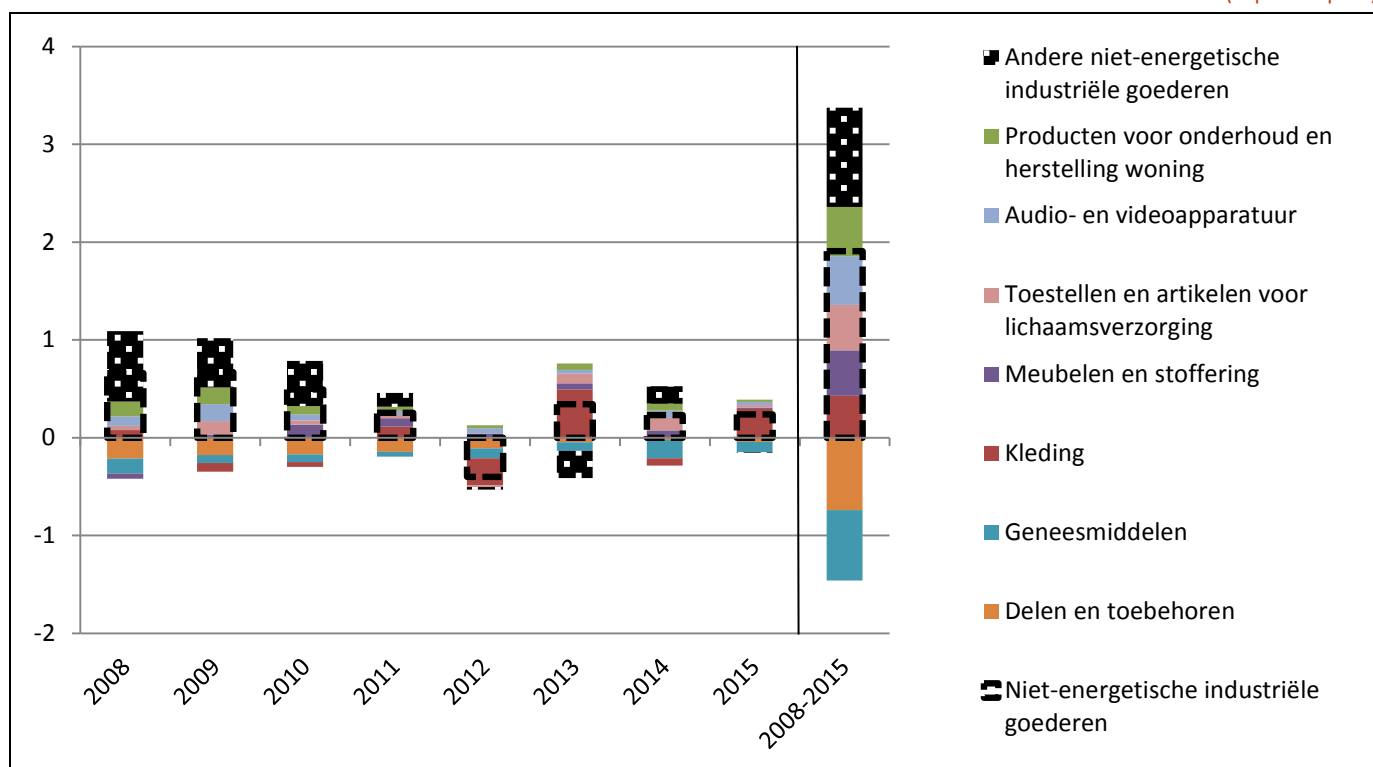
In tegenstelling tot de vorige twee categorieën is het gecumuleerde inflatieverschil tussen België en het gemiddelde van de buurlanden nooit zeer groot geweest voor het geheel van de niet-energetische industriële goederen. Zo bedroeg de inflatie voor niet-energetische industriële goederen in 2015 in België 0,5 % tegenover gemiddeld 0,2 % in de buurlanden (0,8 % in Duitsland, -0,3 % in Frankrijk en -0,4 % in Nederland). Op langere termijn en in vergelijking met 2008 waren de niet-energetische industriële goederen 6,0 % duurder in België tegenover een stijging met gemiddeld 4,1 % in de buurlanden (6,0 % in Duitsland, 2,5 % in Nederland en 2,0 % in Frankrijk)²⁹, of een verschil van slechts 1,9 procentpunt over de hele periode. De snellere prijsstijgingen in België voor bepaalde producten werden meestal gecompenseerd door gunstigere prijsevoluties voor andere goederen.

Sinds 2008 leverden vijf niet-energetische industriële goederen de grootste bijdragen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten nadele van ons land, namelijk minstens 0,4 procentpunt. Het gaat enerzijds om producten voor onderhoud en gewone reparatie van de woning (zoals verf, ruiten, cement, ...), audio- en videoapparatuur (zoals radio- en televisietoestellen), toestellen, artikelen en producten voor lichaamsverzorging (zoals tandenborstels, scheerapparaten, zeep of shampoo, ...), meubels en kleding. Anderzijds hebben de onderdelen en accessoires voor auto's (zoals banden of wisselstukken) en farmaceutische producten bijgedragen tot de verkleining van dit verschil met elk 0,7 procentpunt tijdens dezelfde periode.

²⁹ Bij constante belastingen zouden de prijzen van niet-energetische industriële goederen met 5,9 % gestegen zijn in België (tegenover 6,0 % nu), met 1,7 % in Frankrijk (tegenover 2,0 % nu) en met 0,5 % in Nederland (tegenover 2,5 % nu, omwille van de verhoging van het btw-tarief van 19 tot 21 % in oktober 2012). In Duitsland zou het prijsverloop van niet-energetische industriële goederen ongewijzigd zijn gebleven.

Grafiek 7: Gecumuleerde bijdragen van de verschillende categorieën van niet-energetische industriële goederen tot het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden tussen 2008 en 2015 *

(In procentpunt)

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

* De 26 andere categorieën van niet-energetische industriële goederen leveren samen een bijdrage van 1,0 procentpunt tot het inflatieverschil voor niet-energetische industriële goederen ten nadele van België over zeven jaar.

De niet-energetische industriële goederen die de grootste bijdragen ten nadele van België leverden in de laatste zeven jaar werden nader geanalyseerd. Het gaat om producten voor onderhoud van de woning, audio- en videoapparatuur, toestellen, artikelen en producten voor lichaamsverzorging en meubels.

Sinds 2008 zijn de prijzen van **producten voor onderhoud van de woning** met 18,8 % gestegen in België tegenover gemiddeld +13,7 % in de buurlanden.³⁰ Het prijsverloop voor deze categorie in België is vrij vergelijkbaar met dat in Duitsland (+17,4 %) maar Nederland (+7,4 %) en, in mindere mate, Frankrijk (+12,1 %) kenden een veel lagere prijsstijging. Deze categorie leverde vooral een bijdrage tot het gecumuleerde inflatieverschil ten nadele van België in 2008 en 2009.

De prijzen van **audio- en videoapparatuur** zijn zowel in België als in de buurlanden sterk gedaald, maar de daling was veel meer uitgesproken in de buurlanden, namelijk gemiddeld -47,7 % (tegen -39,3 % in ons land)^{31 32}. De sterke gemiddelde daling in de buurlanden is vooral te wijten aan Frankrijk, waar de prijzen van audio- en videoapparatuur met

³⁰ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor producten voor onderhoud van de woning bedroeg tussen 2008 en 2015 2,5 % in België en 1,9 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

³¹ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor audio- en videoapparatuur bedroeg tussen 2008 en 2015 -6,9 % in België en -8,9 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

³² Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de consumptieprijsindex een index "met constante kwaliteit" is. Dit betekent dat de waargenomen prijsontwikkeling wordt gecorrigeerd indien de kenmerken van het oude en het nieuwe product niet meer gelijkwaardig zijn. Als de kwaliteit daalt, zal de effectieve stijging van de prijzen groter zijn dan de waargenomen prijsstijging en vice versa. Op die manier is de evolutie van de prijsindex een "zuiver" prijsverloop. Deze kwaliteitscorrectie is bijzonder belangrijk voor de technologische producten. [HICP Methodology](#)

56,4 % zijn gedaald in vergelijking met 2008. Duitsland en Nederland vertoonden daarentegen een prijsdaling die vergelijkbaar of zelfs kleiner is dan in ons land : -36,8 % in Duitsland en -39,2 % in Nederland.

Toestellen en artikelen voor lichaamsverzorging werden in België 11,2 % duurder dan in 2008, terwijl de consument in de buurlanden gemiddeld slechts 1,1 % meer moest betalen over dezelfde periode. In Duitsland zijn de prijzen zelfs met 1,8 % gedaald. Deze producten werden 2,3 % duurder in Frankrijk en 6,1 % duurder in Nederland.³³ Het inflatieverschil tussen België en de buurlanden is vooral in 2009, 2013 en 2014 groter geworden.

België kende een veel grotere prijsstijging voor **meubels** dan de buurlanden, namelijk +12,5 % sinds 2008 tegenover gemiddeld slechts +5,0 % in de buurlanden (5,9 % in Duitsland, 4,8 % in Frankrijk en 0,9 % in Nederland).³⁴ Vooral vanaf het vierde kwartaal 2009 wijkt de evolutie van de Belgische prijzen voor meubels af van de evolutie in de buurlanden.

Tabel 4: Evolutie van de prijzen van niet-energetische industriële goederen en de zeven categorieën die de grootste bijdragen leverden tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden tussen 2008 en 2015

(Index 2008=100)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gemiddeld gewicht 2008-2015 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Niet-energetische industriële goederen	106,0	104,1	106,1	102,0	102,5	100,0	100,0
Niet-energetische industriële goederen - Gewicht=BE	106,0	104,1	105,7	102,2	103,4	:	:
Producten voor onderhoud en herstelling woning	118,8	113,7	117,4	112,1	107,4	4,1	2,0
Audio- en videoapparatuur	60,7	52,3	63,1	43,6	60,8	1,7	2,0
Toestellen en artikelen voor lichaamsverzorging	111,2	101,1	98,2	102,3	106,1	4,7	6,2
Meubelen en stoffering	112,5	105,0	105,9	104,8	100,9	6,8	7,0
Kleding	107,3	104,8	108,5	101,9	96,3	16,9	13,8
Geneesmiddelen	90,3	105,7	117,5	92,5	104,3	4,5	4,1
Delen en toebehoren	100,0	114,2	112,5	116,4	121,0	1,9	4,3

Bronnen: EC, FOD Economie, AD Statistiek - Statistics Belgium

In het rood: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **nadele** van België.

In het groen: de categorieën die bijdroegen tot het inflatieverschil tussen België en de buurlanden ten **voordele** van België.

³³ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor toestellen, artikelen en producten voor lichaamsverzorging bedroeg tussen 2008 en 2015 1,5 % in België en 0,2 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

³⁴ Het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage voor meubels bedroeg tussen 2008 en 2015 1,7 % in België en 0,7 % voor het gemiddelde van de buurlanden.

Lijst van afkortingen

ABS	Algemeen Boerensyndicaat
AD Statistiek-Statistics Belgium	Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie
APETRA	PETRoleumAgentschap
BCZ	Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie
BE	België
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BOFAS	Bodemsaneringsfonds voor tankstations
BRUGEL	Brusselse regulator voor energie (BRUssel Gas ELEktriciteit)
Btw	Belasting op toegevoegde waarde
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek (Nederland)
Comeos	Federatie van handel en diensten in België
CPI	Consumptieprijsindex
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CSPE	Contribution au Service Public de l'Électricité (France)
CWaPE	Commission wallonne pour l'Energie
DE	Duitsland
DESTATIS	Statisches Bundesamt (Allemagne)
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
EUR	Euro
Eurostat	Statistical Office of the European Commission
FAME	Fatty Acid Methyl Ester
Fapetro	Fonds voor de analyse van aardolieproducten
Fedis	Belgische Federatie van de Distributie
Fob	Free on board
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
FR	Frankrijk
GICP	Geharmoniseerde index der consumptieprijzen
IEA	International Energy Agency

IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de nationale rekeningen
Insee	Institut national de la statistique et des études économiques (Frankrijk)
K1	Eerste kwartaal
K2	Tweede kwartaal
K3	Derde kwartaal
K4	Vierde kwartaal
KB	Koninklijk Besluit
kWh	Kilowattuur
LPG	Liquified Petroleum Gas
NACE	Economische activiteiten nomenclatuur in de Europese Gemeenschap
NBB	Nationale Bank van België
NCPI	Nationale consumptieprijsindex
NL	Nederland
NWE	Northwest Europe
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit (Nederland)
Ppm	Parts per million
RON	Research Octane Number
TCFE	Taxe sur la consommation finale d'électricité (Frankrijk)
USD	United States dollar
USDA	United States Department of Agriculture
VREG	Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning (Nederland)
WMP	Wereldmarktprijs